

SPORT

23/11/2022 KL. 06:30 | FOR ABONNENTER

Tro, håb og hurtige fødder. Eksperter sætter ord på fodboldens magi

Fodbold fascinerer mange millioner mennesker i hele verden, men hvori består magien? Tre fodboldkluge giver deres bud, som bl.a. handler om, at man ikke må bruge hænderne.

[TILFØJ TIL LÆSELISTE](#)

Lionel Messi var tirsdag med til at skrive endnu et kapitel i fodboldhistorien, da Argentina overraskende tabte 1-2 til Saudi-Arabien. Foto: Juan Mabromata/AFP

MORTEN VESTERGAARD

Argentina vil udspille Saudi-Arabien om lidt, men jeg tænder alligevel for mit tv. Det er Messis sidste VM, og mon argentinerne folder sig ud allerede i den første kamp?

Efter 10 minutter lægger Messi køligt et straffespark ind til 1-0, og jeg går i gang med at skrive om fodboldens fascinationskraft, mens jeg registrerer, hvordan Argentina spiller sig igennem modstanderens forsvar. Tre mål bliver annulleret for offside, men derfor nyder jeg alligevel at se Lautaro Martinez løfte bolden over målmanden.

Tænk at fødder kan gøre sådan noget, tænker jeg og ser på mine noter. De tre fodboldkloge mennesker, som jeg har talt med, er enige om, at netop det, at man bruger fødderne frem for hænderne, er en stor del af magien i fodbold.

»Hænderne er menneskets fornemste redskab. Det er blevet opfattet som den legemsdel, der gør os til mennesker,« siger Hans Bonde, professor i idrætshistorie på Københavns Universitet.

Samtidig er vores ben meget stærkere end armene. Vi kan få meget mere fart i en bold ved at sparke til den med fødderne end ved at bruge hænder og arm. Det gør fodbold til et ekstremt dynamisk spil – og det passer til moderniteten, hvor alt skal gå hurtigere og hurtigere, mener han, mens filosofen Anders Fogh Jensen peger på, at bolden i fodbold helt konkret altid er for modstanderens fødder.

De dårligste kan vinde

»Flere ting kan ske, fordi vi skal bruge foden. Det gør, at der ligger et håb og en tro i fodbolden. Vi kan føle os mindre sikre, og der kan ske uretfærdigheder – det dårligste hold kan vinde, der kan ske fejlkendelser. Det ukontrollerbare er en del af magien. Det uforudsigelige er fascinerende. Selv om vi ved, at vi ikke har det bedste hold, så kan vi sige til hinanden: Tænk, hvis vi vinder alligevel,« siger Anders Fogh Jensen.

Der er pause i kampen mellem Argentina og Saudi-Arabien, så jeg kan samle mig lidt bedre om fodboldens væsen. F.eks. den pointe at det, der adskiller fodbold fra andre boldspil og holdspil som f.eks. håndbold, er, at der er en midtbane. Det er her taktikken rulles ud, hvor spillet bygges op eller brydes ned, forklarer Bo Kampmann Walther, lektor på Syddansk Universitet og forfatter til flere bøger om fodbold.

»Der er en fortællekraft i midtbanen, fordi der er en suspense i spillet. Det er forhalende, og det kan også blive kedsommeligt. Men det er også her, magien udspiller sig. Pointen er, at vi ikke ved, hvordan spillet vil udvikle sig. Pga. midtbanen er fodbold ikke et spil, der bølger frem og tilbage som håndbold. Det er meget mere komplekst, for det er på midtbanen, at spillet bliver forfinet,« siger han, og nævner kroatiske Luka Modric – hans evner til at »kontrollere en kamp og sætte spillet i scene«.

Jeg ser Modric' bevægelser for mit indre blik. Han synes altid at vide, hvad han skal gøre.

Stadig mere komplekst spil

Bo Kampmann Walther forklarer, at fodbold siden 1970'erne er blevet meget mere taktisk og komplekst. Hold skifter opstilling flere gange i løbet af en kamp, og der er opfundet nye positioner, der spilles i mellemrummene, altså mellem forsvar og midtbane, eller mellem midtbane og angreb. I dag taler man om falske 10'ere – det er netop Messi – omvendte 11'ere, og en italiensk 10'er, den såkaldte *regista*, som placerer sig langt tilbage på banen, som en slags libero på midtbanen. Se Andrea Pirlo for dig – *det* var en *regista*.

»Der sker hele tiden en fornyelse, og der skabes hybridformer af taktikken – på samme måde som forfattere ikke skriver den samme roman to gange, og ligesom musikeren, der finder nye måder at kombinere skalaer på,« siger Bo Kampmann Walther, som peger på, at kulturelle særpræg kommer til udtryk gennem spillet:

I Holland har man dyrket den såkaldte totalfodbold. I England vil man gerne spille bolden frem på fløjene og spille presspil. Tyskerne kører på som en Volkswagen. Norge spiller defensivt. Italienerne er mere henholdende og snedige.

Professor Hans Bonde peger på, at fodbold er et relativt nyt spil, der blev udspaltet fra rugby på 1800-tallets kostskoler i England, og at det er det moderne menneske, der er draget af spillet fodbold. Det var godt nok borgerskabet, det udviklede fodbold – men det blev hurtigt den solidarisk indstillede arbejderklassens spil. Pointen er, at fodbold er et kollektivt spil, hvor alle på holdet skal spille sammen, man er ens og nulstillede fra kampens start – endda med ens trøjer.

»Fodbold er en kollektiv sport, men der er også et frirum, hvor individet kan udfolde sig og stå frem, og det appellerer til det moderne menneske i en individualiseret tid, hvor mange gerne vil realisere sig selv og stille sig frem på den største scene,« siger Bonde.

Han mener, at en fodboldkamp kan sammenlignes med et teaterstykke – med den afgørende forskel, at der er ikke er én kulmination, som kommer på ét bestemt tidspunkt, men flere gange undervejs.

Et dragende spil

»At se fodbold er dragende, fordi alle situationer potentielt kan føre til en afgørelse af kampen. Derfor er det ekstremt opmærksomhedskrævende at se fodbold. Du bliver nødt til at være opmærksom, fordi du ikke kan vide, hvornår den afgørende detalje kommer. Derfor er det hele tiden spændende. Men nogle mennesker er tonedøve over for det. De forstår det ikke, for hvis du ikke sætter dig ind i spillet, bliver det monotont,« siger idrætshistorikeren.

Anden halvleg mellem Argentina og Saudi-Arabien er lige gået i gang, da sauderne scorer til 1-1, holdets første afslutning, men et fremragende mål af en, der hedder Al-Shehri. Han stikker, kaster sig frem og vinkler sin afslutning under forsvareren, uden om målmanden og ind ved den fjerneste stolpe. I slowmotion kan man se spillernes forbløffede ansigtsudtryk, mens de jubler.

Jeg sætter mig lidt frem på stolen og tænker, at det er her, at filosofen Anders Fogh Jensens pointe med resonans skal med: Under en fodboldkamp kan man opleve en kropslig resonans med dem, som holder med det samme hold, da man gennemlever de samme følelser på samme tid. Men der sker også resonans med modstanderholdets fans – følelserne er velkendte for dig, men blot spejlvendte, forklarer filosofen med henvisning til den tyske sociolog Harmut Rosas begreb om resonans.

Kort efter råber nogen et andet sted på kontoret.

»2-1! Hvad sker der?«

Få sekunder senere sker der også på min forsinkede, streamede skærm. Al-Dawsari sparker bolden i en kurve op i hjørnet. Det er fremragende, men hvordan kan det ske? Der ankommer en mail fra Anders Fogh Jensen.

»Se kampen direkte nu, her har vi det bedste eksempel på det vi taler om. Arg-Sau.«

Han har ret. Argentinerne har travlt, de presser og spiller godt, helt utrolig boldkontrol, men Saudi-Arabien forhindrer gang på gang, at det bliver farligt, og i de minutter må man give professor Hans Bonde ret.

»Elitefodbold kan ses som nutidsmenneskets højeste æstetiske udtryk.«

Hans ræsonnement er, at konkurrencen er så stor og pengene så mange, at millioner af mennesker hver dag træner og prøver at kvalificere sig til at blive professionelle fodboldspillere. Derfor er der en næsten uendelig stor talentmasse, og de færdigheder, som de bedste spillere har, bliver stadig mere sublime.

Det er det, der udspiller sig lige nu på min skærm.

»Det unikke ved fodboldens æstetik er, at den bliver skabt under modstand. Der er et pres fra en modstander, som hele tiden forsøger at forhindre dig i at gøre det, som du forsøger at gøre. Moderne topspillere kan ting på banen, som nærmer sig magi. Mennesker elsker skønhed, og i moderne fodbold bliver det parret med spænding,« siger han og peger på, at man i f.eks. ballet synkroniserer sine bevægelser med andre, men der er ingen modstandere.

Filosoffen Anders Fogh Jensen tøver dog med sammenligningen.

»Hvis man med kunst mener, at nogen har udviklet en teknik, som en skibsbygger, så kan jeg godt se det – f.eks. i Michael Laudrups kælnede boldberøringer. Men i f.eks. en ballet er der et andet lag af komposition, som jo ikke er til stede i fodbold, selv om træneren kan forsøge at forandre kampen ved taktiske ændringer. Det bliver for florumvundet for mig, når man kalder fodbold for kunst.«

Hans Bonde peger på, at mange mennesker har en kropslig erfaring med at spille fodbold. Derfor kan de, der selv spiller fodbold, opleve at få små ryk i kroppen, når de ser en fodboldkamp. Vi mærker med kroppen, hvordan det er at udføre lige den bevægelse. Vi mimer fodbold.

»Og så er en bold bare verdens bedste legetøj. Bolden er dragende og et magisk universelt stykke legetøj, der hvirvler ofte uregerligt rundt, og som kan skabe forbindelse mellem mennesker.«

Der er spillet 10 minutters overtid, da Messi driver bolden frem med sine karakteristiske driblinger, hvor han kun korrigerer boldens bane. Det rykker i mit venstre ben, som det ofte gør, når jeg er opslugt af en fodboldkamp. Min kollega råber, at det der, det er ”Den Argentinske Dribling. Men Messi mister den, og få minutter senere er endnu en side i fodboldhistorien skrevet, og måske det faktisk viste, hvad der er fodboldens magi.

DEL ARTIKELRELEVANT FOR ANDRE?
DEL NU**GIV ARTIKEL**ARTIKLEN ER FOR ABONNENTER.
GIV ADGANG TIL EN VEN.

Læs mere om

VM I FODBOLD (HERRER)